

JUUBELID

PEETER RÕIGAS – 80

Peeter Rõigas sündis 23. juulil 1914. a. Viljandimaal Abja vallas Peraskülas talupidajate perekonnas kaheksanda lapsena. Õpinguaastad möödusid Abja-Pussi algkoolis ja Viljandis, kus ta lõpetas 1932. a. Viljandi Poeglaste Gümnaasiumi. Edasi järgnesid õpingud 1933...1937 Tartu Ülikooli põllumajandusteaduskonna metsaosakonnas. Ülikooli lõpetas ta 1939. a. *cum laude*. 1937. a. alustas tööd nooremassistendina Tartu Ülikooli metsakasvatuse kabinetis, diplomitöö kaitsmise järel sai vanemassistendiks. Kui 1946. aastal alustas tööd iseseisev metsandusteaduskond, asus P. Rõigas seal tööle metsakasvatuse kateedri juhatajana (1946...1949). 1947. a. omistati talle dotsendi kutse. 1949...1950 oli ta ENSV TA Bioloogia Instituudi metsasektori juhataja. Järgnesid repressiooniaastad.

Kuigi P. Rõigas oli juba 1942 omandanud magistrikraadi, ei leidnud see Moskvas kinnitamist ja nii kaitses ta 1956. a. Sagadi metskonna männikul-tuuride mõõtmistel saadud materjali põhjal kandidaadi väitekirja. Edasi järgnes töö Eesti Põllumajanduse Aka-deemia metsakasvatuse ja -kultuuride kateedris assistendina (1956), vanemõpe-tajana (1957) ja dotsendina (1957...1959). 1960...1970 töötas P. Rõigas Kuremaa metsamajanduse tehnikumis (Palamuse, Kaarepere Sovhoostehnikum) õpetajana ja 1970...1978 Eesti Metsainstituudi metsakaitse osakonna juhatajana. 1978. aastast on P. Rõigas pensionil.

Tartu Ülikoolis õpetas P. Rõigas metsakasvatust, metsakultuure ja metsakaitset, Eesti Põllumajanduse Akadeemias ulukite bioloogiat, metsakultuure, metsamelioratsiooni ja metsakaitset. Kõige kõrgemalt tuleb hinnata juubilari suurt tööd metsakaitse küsimuste valdkonnas, mis eriti ilmnes pärast 1967. a. suurt augustitormi. Tänu P. Rõigase ja tema poolt juhitava meeskonna tublile tööle suudeti ära hoida suuremad putukrüüsted, mis selliste tormide järgselt on tavalised.

Dotsent Peeter Rõigas on oma töödega jätnud sügava jälje Eesti metsanduse arengusse.

E. Laas

HERMAN RAND – 70

Herman Rand sündis 17. juulil 1924. Saaremaal Nurme külas väiketalupidaja-käsitöölise perekonna kolmanda lapsena. Tõsine töömeheelu algas juba pärast algkooli lõpetamist 1938. a. Tal tuli hakata elatist teenima metsa- ja ehitustöödel. 1942...1944. a. õppis H. Rand Kõljala kaheaastases põllunduskoolis, mis sõjaolude tõttu jäi lõpetamata. Kooli lõpetamiseni jõudis ta alles pärast aastast teenimist Punaarmees, Kaarli mitmetäieliku keskkooli õpetaja töö kõrvalt. Seejärel astus ta 1946. a. õppima Jäneda Põllundustehnikumi, mille ta majanduslike raskuste tõttu aga katkestas. Et Vana-

Võidu Loomakasvatustehnikumi oli võimalik lõpetada kiirendatud korras, jätkas ta seal õppimist. Pärast aastast töötamist Saue sovhoosis agronoomina jätkas ta õpinguid ülikooli põllumajandusteaduskonnas. Selle lõpetas ta 1953. a. õpetatud agronoomina EPA-s. Tema esimeseks töökohaks sai Küti MTJ Virumaal kus töötas, algul agronoomina, poole aasta möödudes aga peaagronoomina. Pärast nimetatud asutuse likvideerimist 1956. a. siirdus H. Rand Mulgimaale, kus ta seoses alanud igasuguste reorganiseerimistega töötas järgmise 8 aasta jooksul neljal töökohal, millel oli vaid niipalju ühist, et ta läks sinna eriteadlasena, lõpetamisel lahkus sealt aga direktori (juhataja) asetäitjana. Alates 1964. aastast muutus töökoht püsivaks, ta nimetati Eesti Maaviljeluse ja Maaparanduse Teadusliku Uurimise Instituudi Olustveresse loodava katsejaama nooremteaduriks juhataja ülesannetes. Katsejaama juhataja ametikohal töötas ta 25 aastat, kuni pensionile minekuni 1992. aastal.

Hermann Randa tuleb iseloomustada kui tugevat töömeest, mida kinnitab ka tema kandidaaditöö "Põldoa (*Vicia faba*) haljasmassiks kasvatamise võimalusi Eesti NSV-s" (1967). Olgugi, et tegemist oli

tolleaegse "söödatrumbiga" (koos oaga uuriti ka maisi), ei teinud ta mingit hinnaalandust, mida kinnitavad teiste tolleaegsete samalaadiliste töödega võrreldes suurem ja põhjalikumalt töödeldud katseandmete hulk.

Teiseks väärrib nimetamist tema organiseerimisvõime. Kui teisi katsejaama juhatajaid tuli sundida katsejaamade väljaehitamisele, pidi Hermann Randa pidurdama, sest tema plaanid olid liiga suured. Hästi läbimõeldud ettepanekud, korralikult vormistatud dokumentatsioon – raske oli neid tagasi lükata. Tulemuseks oli aga korralikult väljaehitatud uurimisbaas.

Tähelepanuvääriv on ka tema korraarmastus ja nõudlikkus iseene ja kolleegide suhtes. Seetõttu olid Olustvere katsepõllud alati korras. Veendusin selles korduvalt ise, külastades neid ilma ette teatamata. Seepärast oli Olustvere katsejaamal ka külaliste vastuvõtu osas teistest suurem koormus ja vastutus. Seda aitas veelgi suurendada H. Ranna külalislahkus. Kirgliku jahimehena oli temal alati pakkuda külalistele seda, mida teistel polnud, nagu karu kintsu. Eespool nimetatud isikupärasustest tingituna on juubilar kolleegide ring lai. Nüüd tervitavad need kolleegid südamlikult teda tema sünnipäeva puhul.

V. Kruus

KALJO TEIN – 70

15. augustil sai 70 aastaseks Kaljo Tein, kauaaegne EPA õppejõud, õppeosakonna ülem ja prorektor.

Kaljo Tein sündis Tartumaal, Kavastu valla Kõnnu külas talupidaja perekonnas. Pärast Koosa 6-klassilist algkooli ja seejärel gümnaasiumi lõpetamist Tartus sundisid keerulised sõjaaegsed ning järgsed olud teda minema tööle. Noor õpetaja Koosal ei jätnud siiski ammust unistust – astuda ülikooli – ning 1946. a. sügisest oli ta taas Tartus, seda-korda juba tudengina. Lõpetanud 1951. a. õigusteaduskonna, jäeti Kaljo Tein tööle ülikooli õppeosakonda üliõpilaste menetluspraktika juhendajaks.

võtnud põllumajandusülikooli meesvõimlemisrühma tööst aktiivse tegevliikme, esimehe, ütleksin isegi – kogu tegevuse eestvedaja ja suure autoriteedina. Ja seda heatujulise, vastutuleliku, suurepärase suhtlemisoskusega Inimesena, kellele jätkub nii aega kui tahet teiste rõõmudest ning muredestki osasaamiseks.

Pidev kaasaelamine ning kursisolek kultuuri, poliitika, spordi ja paljudes muudes valdkondades on juubilari juures lausa imeteldav. Küllap seepärast on ta kogu aeg olnud ja on praegugi inimene, kelle teadmisi, mõtteid, nõuandeid, sõnaosavust, maamehelikult tervet mõtteviisi, samal ajal aga väga kindlaid väljakujunenud isiklike seisukohti on vajatud, rektoritest ja ministritest alates kuni üleaedse naabritaadini välja. Ta on inimene, kellega on lihtsalt mõnus koos olla, kelle mõttejõudu ja sõbrakätt tahaks tajuda veel palju-palju aastaid.

I. Reintam

Põllumajanduskõrgkooliga – tookordse EPA-ga – sidus Kaljo Tein end 1954. a. sügisest ja seda rohkem kui kolmekümneks pikaks aastaks. Töötanud algul kvalifikatsioonikursuste juhatajana, siis õppeosakonna ülemana ja 1966. aastast kvalifikatsiooniprorektorina, jäi ta 1982. a. sügisest ainult pedagoogilisele tööle. Tudengeid oli ta õpetanud põhiametite kõrvalt juba ligi paarkümmend aastat. 1985. a. kevadsemestri järel loobus ta tudengite õpetamisest, jäädes vanaduspensionile.

Põllu- ja maamehetöö aga jätkub. Lapsepõlvkodust kaasa antud armastus looduse ja maatöö vastu on teda pannud põhitööle lisaks kündma ja külvama, niitma ja saaki koguma. Oma kaks poegagi on ta kasvatanud-koolitanud maameesteks, koos ehitatud ilusad maako-dud peegeldavad ühe tema lemmikirjaniku – Tammsaare mõtteid tööst ja armastusest. Pole midagi kätte tulnud kergesti, kuid tööd, maamehelikult ränka tööd pole Kaljo Tein kunagi peljanud.

Võiks arvata, et ametitöö ning põlluharimise kõrvalt aega muuks üle ei jäänudki. Oh ei – juba üle 30 aasta, asutamisest tänaseni, on Kaljo Tein osa

VALDEKO KAARUPUN – 60

15. juulil tähistas juubelisünnipäeva Eesti Põllumajandusülikooli aretusõpetuse ja veisekasvatuse õppetooli dotsent Valdeko Kaarupun. Sündinud on ta Põlva maakonna Mooste vallas talupidajate peres. Haridusteed alustas Kauksi 7-klassilises koolis, jätkas Räpina ja Tartu keskkoolides. 1959. a. astus EPA kaugõppeteaduskonna zootehnikaosakonda, 1961. a. sai temast aga statsionaarne üliõpilane. Zootehnikateaduskonna lõpetas ta 1964. aastal.

Juubilari töömehepõlv algas 1957. a. Põlva rajooni Gorki-nimelises kolhoosis karjabrigadirina ning jätkus kunstliku seemenduse tehnikuna ning karjakontrolli laborandina. Aastatel 1964... 1969 oli ta Väimela kunstliku seemendusjaama zootehnik ja tõuaretuszootehnik.

PAUL KULDKEPP – 60

1969. a. asus juubilar tööle Eesti Põllumajanduse Akadeemiasse põllumajandusloomade aretuse kateedri vanemteadurina. Tema uurimisteema käsitles vasikate kasvatamist, käitumist ja vasikatele ternespiima tootmise võimalust. Selle töö tulemusena valmis tal 1978. a. kandidaaditöö “Zootehnilised võtted vasikate kasvatamisel varasel postnataalsel perioodil” prof. K. Kurmi juhendamisel. Selle uurimise raamides sai juubilar ka leiutise eest autoritunnistuse.

1980. aastast töötas V. Kaarupun vanemõpetajana, alates 1983. aastast dotsendina. Aastatel 1986...1992 töötas ta põllumajandusloomade aretuse kateedri juhatajana ning 1986...1990 zooinseneriteaduskonna dekaanina.

Teadusartikleid ja teaduslike uurimistööde aruandeid on V. Kaarupun kokku vormistanud 48.

Juubilar on meeldiv, heatahtlik ja abivalmis kaaslane kolleegidele, autoriteetne õppejõud üliõpilastele.

Soovime juubilarile tugevat tervist, jõudu ja jaksu veel pikkadeks aastateks.

I. Nõmmisto

Juubilar sündis 10. augustil 1934. a. Viljandimaal Kabala vallas väiketalupidajate peres. Alghariduse sai ta tolleaegses Kabala Mittetäielikus Keskkoolis, järgnesid õpingud Olustvere Põllumajandustehnikumis, mille lõpetas 1954. aastal ja EPA agronoomiateaduskonnas. Pärast *cum laude* diplomi saamist 1959. a. asus ta tööle Sootaga sovhoosi brigadirina, 1961. a. määrati ta Nõgiaru sovhoosi direktoriks. Aastatel 1964...1967 õppis aspirantuuris agrokeemia alal. Aspirantuuri järel algas õppejõu amet mullateaduse ja agrokeemia kateedri juures: assistent (1967...1970), vanem-õpetaja (1970...1971), dotsendi kt. (1971...1973), dotsent (1973...1991), EPA agronoomiateaduskonna dekaan (1972...1981). Seoses EPMÜ moodustamisega ja struktureerimisega 1992. aastal sai P. Kuldkeppist dotsent ökoloogia ja agrokeemia õppetoolis. Akadeemiline Põllumajanduse Seltsi tegevliige on ta selle taasasutamisest alates. Tema kandidaadiväitekiri käsitles tolmjate lubiväetiste kasutamise võimalusi karbonaatsel moreenil kujunenud muldadel, hiljem uuris ta aga Lõuna-Eesti

kuppelmaastiku muldade viljakuse tõstmise võimalusi. Veel on ta uurinud taimede kasvuaegse saagi diagnoosimise meetodit meie tingimustes ja alates 1985. aastast on huviobjektiks olnud orgaaniliste väetiste mõju selgitamine mullaviljakusele pikaajalistes põldkatsetes.

Juubilar on trükis avaldanud mitmeid sisukaid teadustöid ja õppevahendeid, neist mahukaim on õppevahend "Väetamise alused". Tema artiklid "Agraarteaduses" käsitlevad orgaaniliste väetistega seotud probleeme – nende mineraliseerumist ning mõjust mullale ja põllukultuuride saagile. Tema ettevõtmisel on koostatud teatmik "Väetised ja nende kasutamine".

Alates 1989. aastast on ta juhtinud Rahvusvahelise Mullateadlaste Seltsi (ISSS) mullaviljakuse uurimisgrupi (IOSDV – Internationale Organische u. Stickstoffdüngung Dauer Versuchsreiche – projekt) tööd Eestis. Probleemistik haarab orgaaniliste ja lämmastikväetiste mõju mullaviljakusele. Ta on esinenud teadusettekannetega Keszthely Agraarülikoolis (Ungari), Berliini tehnikaülikoolis, Humboldti ülikoolis ja Rahvusvahelise Mullateadlaste Seltsi Mullaviljakuse uurimise töögrupi aruandekonverentsidel Giessenis.

Paul Kuldkepp on tulihingeline sportlane. Juba koolipoisina võttis ta osa koolisestest võistlustest nii kergejõustikus kui suusatamises ja tuli mitmel alal korduvalt esikohale. Olustvere tehnikumis jätkus sportlik tegevus ning ta võitis esikoha tehnikumisestel võistlustel 12 alal. EPA-aastatel jätkus tema sportlasekarjäär, mis sugugi ei takistanud õppimist. Võibolla ammutas ta just spordist oma visaduse ja tahtejõu kõigi takistuste ületamiseks. Eriti südame-lähedaseks spordialaks sai talle maadlus. Oma kaalukategoorias oli ta paljukordne Eesti meister ja aumeistersportlane, ta on osalenud ka rahvusvahelistel võistlustel. Innukalt võttis ta osa ka mootorrattaste krossisõidust ja ikka heade tulemustega. Tema dekaaniks oleku ajal oli sport agronoomiateaduskonna au sees ning ta ei puudunud üheltki spordivõistlustelt, innustades ja lohutades vahel ka kaasa võistledes. Tema algatatud oli põllumajanduslik mitmevõistlus (nii kursustevaheline kui ka vabariiklik), kus oli võimalik oma teadmisi näidata agronoo-

mile nii vajalikes teoreetilistes kui ka praktilistes oskustes. Pikka aega oli Paul Kuldkepp nende võistluste peakohtunik. Dekaanina tuli tal mitmel korral ka õppeplaan ümber teha, et kõrgemalt poolt tulevaid ebaõigeid, sageli isegi absurdseid nõudeid pehmendada.

Oma kuuekümnenda juubeli künnisel on Paul Kuldkepp ikka täis teotahet ja ettevõtlikkust, samm sportlaslikult energiline, näol sõbralik naeratus ning käsi alati lahkelt abivajajat aitamas. Önnitleme teda juubeli puhul ja soovime, et ta jääks sama sirgjooneliseks, otsekoheseks ning tarmukaks õppejõuks ja teadlaseks ning innukaks sportlaseks.

R. Leis

VELLO MERILOO – 60

Juubilar on sündinud 4. augustil 1934. a. Tartus kingsepa perekonnas. Kooliteed alustas 1943. a. Tartu 4. Algkoolis, lõpetas selle aga 1953. a. Tartu 1. Keskkoolis. Ehkki läbinisti linnapoiss, valis ta haridustee jätkamiseks EPA põllumajanduse mehhaniseerimise teaduskonna, mille lõpetas 1958. aastal.

V. Meriloo kutsealane töö algas Tartu Remondi- ja Tehnikajaamas tehnika järelevalve inspektorina. 1959...1962. a. töötas ta vaneminsenerina Füüsika ja Astronoomia Instituudi luminesentsi laboratooriumis, kus – olgu juubilari mitmekesisuse iseloomustamiseks öeldud – tema tegevusvaldkonda muuhulgas kuulus ülimadalate temperatuuride saamise seadmete ekspluatatsioon. 1962. a. kutsuti V. Meriloo tööle EPA põllutöömashinate kateedrisse. Tema kogu järgnev tööalane tegevus ongi seotud õppe- ja teadustööga selles kateedris. Alustas assistendina, 1965...1968. a. tuli vahele sihtaspirantuur Leningradi Põllumajanduse Instituudis, 1968...1979. a. oli vanemõpetaja, 1979...1981. a. dotsendi kohusetäitja ja alates 1981. a. dotsent. Tehnikakandidaadi väitekirja "Mootori ratsionaalse režiimi hoidmise meetodite ja vahendite uurimine traktori töötamisel pöördemomendi suurendiga" kaitses 1974. a.

koolinoorte meistriks, kergejõustikus kuulus ta aga Eesti ja EPA koondvõistkonda. Sportlikud eluviisid on säilinud tal tänaseni, üheks nendest on jalgsi tööltulek ja kojuminek, vaatamata ilmale ja küllalt pikale distantstile.

Kolleegid tunnevad juubilarit kui väga laialdaste huvidega, äärmiselt sõbra-likku ja seltsivat kaaslast, kes ikka oskab üllatada tabava sõna ja peene huumoriga.

Juubilarile tervist, teotahet ja kõigi ettevõtmiste head laabumist veel paljudeks aastateks!

L. Linnas

HILJAR PÄRN – 60

Juubilar on sündinud 1. septembril 1934. aastal Saaremaal Valjala vallas Koksi külas. Tema vanemad olid talupidajad, kellel oli kümme hektarit kivist põllu- ning parkümmend hektarit kadakast karja- ja heinamaad. Talutöö sai maastmadalast lastele omaseks. Algas see aiakraami rohimise ja kastmisega ning karjaskäimisega, seejärel tulid põllutöö ja heinategu. Et külas tegeleti vilksalt spordiga (pallimäng, kergejõustik, rahvuslikud spordialad), kujunes noorukist ka paras spordipoiss.

Algkooli lõpetamise (1949) järel asus H. Pärn edasi õppima Väimela Loomakasvatustehnikumi veterinaaria erialale. Veterinaarvelskri kutse sai ta siit 1953. aastal (I lend). Järgnesid õpingud Eesti Põllumajanduse Akadeemia veterinaaria-teaduskonnas, mis kestsid kuni 1958. aasta suveni. Prof. J. Kaarde soovitusel suunati noor veteraarst tööle Väandra Veisekasvatuse Katsejaama, et hoolitseda vabariigi ühe parima karja tervise eest.

V. Meriloo tegevus pedagoogina on olnud väga tunnustusväärne. Ta on õpetanud masinate kasutamist, lühema aja vältel ka töökaitset põllumajanduse mehhaniseerimise, agronoomia, ökonoomika ja raamatupidamise erialade üliõpilastele. Ta on oma ainevalda väga põhjalikult tundev ja nõudlik õppejõud, kes ei säästa jõudu, et ka üliõpilane tema teadmistest osa saaks. Eriti tuleb esile tõsta temapoolset diplomiprojektide juhendamist, mille tulemusena paljude diplomandide lõputöodes kajastuvad arvestatavad uurimistulemused.

Juubilarit teadustööd iseloomustab vaimuerksus ja laiade erialavaldkonnale vaatamata põhjalikkus. Uurimused hõlmavad traktorimootorite diagnostikat ja tehnohooldust, põllutehnika kasutamise tõhusust ja käesoleval ajal suhteliselt uut lõiku põllukultuuride viljelemise agrotehnikat. Tema mahukamad kirjatööd, nagu näiteks "Diiselmootorite pidurite katsetamine" (1978) on mõeldud nii üliõpilastele õppevahendiks kui ka praktikutele-töötajatele käsiraamatuks.

Noorpõlves harrastas V. Meriloo edukalt sporti, võrkpallis tuli ta Eesti

Pärast kolme ja poole aastast töötamist kutsus prof. J. Kaarde vetarstina silma paistnud noormehe oma jutule ja tegi talle ettepaneku hakata Moskva Veterinaaria Akadeemia sisehaiguste kateedri aspirandiks. Kandidaaditöö teemal "Kaltsiumi-fosfori defitsiidi varane diagnoosimine, ravi ja profülaktika piimalahmadel Eesti NSV tingimustes" sai kaitstud 1966. aasta veebruaris (juhendaja prof. I. Šarabin). Juubilari hilisem teadustöö on samuti seotud ainevahetus- ja seedeelundite haigustega, kokku on ta trükkis avaldanud 66 artiklit. Ta on ettekandega osalenud kõigil veterinaaria-teaduskonna teaduskonverentsidel.

Juba enne dissertatsiooni kaitsmist, 1965. a. kevadel asus H. Pärn assistendina tööle EPA sise- ja nakkushaiguste kateedrisse. Edasine töökäik oli järgmine: 1967...1970 – vanemõpetaja, 1970. aastast siiani – dotsent. Lühiajaliselt on olnud ka kateedrijuhataja.

Peaaegu 30 aasta jooksul on ta üliõpilastele lugenud mittenakkavate sisehaiguste kursust ning juhendanud samas õppeaines ka praktilisi töid. Lisaks sellele on tal tulnud 1965...1970 õpetada kliinilise diagnostika kursust ning koolitada vetarste täiendõppekursustel. Hiljar Pärnale meeldib õppetöö ja üliõpilastega suhtlemine. Tema algatusel on üliõpilased korraldanud mitmeid meeldejäävaid üritusi (vabaõhuteater, kohtumis- ja isetegevusõhtuid jms.), mille hulka kuulub ka igal aastal linnarahva hulgas elevust tekitanud teaduskonnast hobustega lõpuaktusele sõit (alates 1983.

aastast). Juubilar on populaarne õppejõud, kes on viienda kursuse valikul pidanud traditsioonilist lõpuloengut vähemalt kümnel korral.

Järjekindlalt (30 aastat järjest) on ta käinud üliõpilastega (enamasti IV kursus) suviti Saaremaal. Tee peal on tutvunud C. R. Jakobsoni talumuuseumiga Kurgjal, Vändra Veisekasvatuse Katsejaama (Piistaojal) ja teiste paremate majanditega. Saaremaareisid on alati olnud huvitavad ja üllatusterohked. Ka Väimelat ei ole unustatud. Igal aastal on juubilar organiseerinud veterinaariateaduskonna ja Väimela lõpetajate kohtumise (kokku on selliseid kohtumisi olnud üle 30), kus on räägitud teineteise tööst, mõnel spordialal jõudu proovitud, kohvilauas juttu puhutud ja ka tantsu löödud.

H. Pärna juhendada on olnud kuus kursust (1967, 1971, 1976, 1983 ja 1990. a. lõpetanud ja ka praegune lõpukursus). Nendega on ta mitmeid toredaid üritusi läbi viinud ja neile on ta ikka lähedaseks inimeseks saanud.

Spordimehena pandi ta vedama teaduskonna spordielu. 1964. aastast alates on ta ette valmistanud teaduskonna võistkondi Balti vabariikide veterinaariateaduskondade õppejõudude-teenistujate sõpruskohtumiseks (võrkpall, sulgpall, lauatennis, male, kabe jt.) ning ise võistkonna ühe liikmena ka agarasti kaasa teinud. Seni on selliseid kohtumisi olnud 22. Juubilari seni viimane juhendatav Veterinaariateaduskonna viies kursus oli EPMÜ parim nii meeste kui naiste
SEE SIIN ON NIISAMA LEHT LÕPUS
.....